NON-PAPER: GRADUAAT BASISVERPLEEGKUNDE

1. Situering

In 2023 werd de wet betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, gecoördineerd op 10 mei 2015 gewijzigd en werd het profiel van basisverpleegkunde ingevoerd. Basisverpleegkundigen zijn beoefenaars van de verpleegkunde, die autonoom kunnen handelen in minder complexe situaties. In complexere situaties wordt binnen een gestructureerd zorgteam samengewerkt met een verpleegkundige verantwoordelijk voor algemene zorg (de bachelors verpleegkunde) of met een arts.

Naar aanleiding daarvan werd de hbo5-opleiding verpleegkunde omgevormd naar de graduaatsopleiding basisverpleegkunde. De 19 betrokken samenwerkingsverbanden dienden hiervoor een opleidingsdossier in bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie en de onderwijsinspectie.

De instellingen konden bij de omvorming kiezen om gefaseerd hun opleidingsdossiers voor te leggen (d.i. alleen voor het eerste opleidingsjaar een opleidingsdossier indienen – het dossier van het eerste en tweede jaar moesten dan uiterlijk op 1/1/2026 worden ingediend en het dossier van het eerste, tweede en derde jaar uiterlijk op 1/1/2027), dan wel onmiddellijk een opleidingsdossier in te dienen voor de gehele opleiding.

Bij de omvorming naar deze graduaatsopleiding is ervoor geopteerd om de opleiding zo veel mogelijk te laten aansluiten bij de methodiek van het hoger onderwijs. Dat staat een grotere flexibiliteit in de vormgeving van de opleiding toe, waardoor die meer kan worden aangepast aan het doelpubliek van de opleiding, namelijk volwassenen. Maar dit betekent voor de scholen en studenten een grote organisatorische aanpassing. Registraties, trajecten, evaluatie- en vrijstellingenbeleid, .. dienden te worden herdacht en kwamen meer in lijn met de praktijken gekend in het hoger onderwijs. Voor de financiering, de subsidiëring en het inschrijvingsgeld blijven de vigerende decretale en regelgevende bepalingen van het secundair onderwijs gelden. De graduaatsopleiding Basisverpleegkunde heeft dus duidelijk een soort "sui generis" statuut, waarbij men deels aan de regelgeving van het secundair onderwijs moet voldoen, en deels aan de regelgeving hoger onderwijs. Dit is de enige graduaatsopleiding die op deze manier georganiseerd is.

Deze regeling veroorzaakt vaak complexe situaties. Het registreren van afwezigheden, het werken met klassenraad waarvan de bevoegdheden worden vastgelegd in een besluit van de Vlaamse Regering, ..., zijn hiervan maar enkele voorbeelden. Ook bij het kwaliteitsonderzoek door NVAO en de Onderwijsinspectie was dit een element dat vaak naar boven kwam.

2. Basisverpleegkunde vandaag

Op dit ogenblik wordt de graduaatsopleiding basisverpleegkunde ingericht door 19 scholen voor voltijds secundair onderwijs, in een samenwerkingsverband met een hogeschool met onderwijsbevoegdheid voor de bacheloropleiding verpleegkunde.

Het aantal studenten daalde van 7.145 in 2019-2020 naar 5.536 in 2025-2026.

De daling deed zich vooral voor sinds de invoering van het nieuwe beroepsprofiel en de omvorming van de opleiding. Deze hervorming diende te gebeuren op een ogenblik waarbij de inzetbaarheid van de basisverpleegkundige op de werkvloer nog niet geheel bepaald was. Ook nu bestaat er nog veel onduidelijkheid op de werkvloer over de handelingen die een basisverpleegkundige zal kunnen stellen.

3. Evaluatie werking

De voorgeschreven kwaliteitstoetsing door NVAO en de onderwijsinspectie (de zogenaamde "toets nieuwe opleiding") gebeurde een eerste keer in **2024-2025** bij de 19 secundaire scholen die het Graduaat Basisverpleegkunde aanbieden. Bij deze eerste ronde was **geen enkele opleiding die een volledig dossier indiende voldoende kwaliteitsvol om met succes de definitieve erkenning te verkrijgen** en kregen 5 van de scholen die een gedeeltelijk dossier indienden geen enkele onvoldoende op de verschillende facetten. Op dat moment waren er al sterke vragen met betrekking tot de kwaliteit van de opleidingen, en vooral de remedieerbaarheid van de vastgestelde tekortkomingen binnen de huidige structuren. Op een vraag naar volledige inkanteling in de hogescholen, die de kwaliteitsprocedures van NVAO veel beter kennen en waarbinnen een graduaatsopleiding veel logischer geplaatst is, werd door de regering in juli 2025 niet positief geantwoord. Men ging ervan uit dat – na een oproep om sterk samen te werken met de hogescholen – de secundaire scholen zich afdoende zouden verbeteren en er dus in de tweede ronde (die zou plaatsvinden in 2025-2026) er sterke verbeteringen merkbaar zouden zijn.

Vandaag merken we dat dat niet het geval is. Er zijn een aantal positieve signalen, maar het totale aantal **definitieve erkenningen is beperkt tot vier van de negentien instellingen** en drie anderen slaagden erin om geen werkpunten over te houden. Dat wil dus zeggen dat **12 van de 19 instellingen fundamentele werkpunten vertonen**. We zien volgend beeld in de dossiers:

- 2 instellingen bevestigen voor een tweede jaar op rij dat ze geen enkel werkpunt hebben (Sint-Fran. en Sint Norbertus in samenwerking met Karel De Grote Hogeschool).
- 5 instellingen slagen erin om alle werkpunten bij te benen en houden dus geen werkpunten meer over. Het gaat om Benedictuspoort, HAST, IC Dien, Sint-Norbertus (in samenwerking met Thomas More Mechelen-Antwerpen) en Vesalius.
- 5 instellingen slagen erin om één of meerdere werkpunten bij te benen, maar houden er nog andere over: het gaat om Atlas College, HIVSET, RHIZO4, Sint-Augustinus en Sint-Guido.
- In Sint-Carolus blijft het aantal tekorten even groot (nl. twee).
- De 6 laatste instellingen doen het in 2025-2026 slechter dan het jaar voordien. Zij behalen meer tekorten (GO! Busleyden, PSSS Hasselt) of behalen 1 of twee werkpunten meer (De Resonant, Sint-Aloysius, Sint-Vincentius en ZOWE). Daar zitten instellingen bij die in de vorige ronde geen werkpunten hadden, en nu wel (bv. De Resonant, PSSS Hasselt en Sint Aloysius).

Vier van de 19 opleidingen slagen erin om de toets nieuwe opleiding met succes af te leggen. Drie andere kregen een positief rapport, maar omdat zij niet het volledige dossier indienden (en enkel hun eerste en tweede jaar voorlegden), kunnen zij geen accreditatie verkrijgen. Het schrijven dat in de zomer van 2025 vertrok naar de betrokken instellingen met de vraag om nauw samen te werken met de partnerhogeschool én gebruik te maken van hun expertise, heeft dus voor minstens 12 instellingen niet geleid tot een verbetering van de situatie.

Wanneer we de meest recente beoordelingen in een overzichtstabel gieten, krijgen we het volgende overzicht[1]:

D	Instelling	Samenwerkingsverband	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Atlas College	UC Limburg									
	BenedictusPoort	**Artevelde**									
	GO! Busleyden	**EHB**									
	De Resonant	AP									
	HAST	UC Limburg									
	HIVSET	Thomas More Kempen									
	Ic Dien	**Vives Noord**									
	PSSS Hasselt	**PXL**									
	RHIZO 4	**Vives Zuid**									
	Sint-Augustinus	**Odisee**									
	Sint-Aloysius	Thomas More Kempen									
	Sint-Carolus	**Odisee**									
	Sint-Franciscus	**UC Leuven**									
	Sint-Guido	**Odisee**									
	Sint-Norbertus	KdG									
	Sint-Norbertus	Thomas More M-A									
	Sint-Vincentius	Artevelde									
	Vesalius	**HOGent**									
	ZOWE	Howest									

Vet = volledig dossier ingediend, niet vet = dossier op basis van het eerste en het tweede opleidingsjaar ingediend
Eerste kolom groen = nu definitief erkend

Als Vlaamse Regering zijn we bezorgd over wat het traject dat de meerderheid van de secundaire scholen die het graduaat basisverpleegkunde nu lopen, zal betekenen voor de toekomst. De **15 scholen die op dit moment nog geen definitieve erkenning verkregen hebben, krijgen in de huidige stand van de regelgeving in de loop van 2026-2027 de laatste kans om die erkenning te verwerven**.

Het resultaat is dat de school de betrokken opleiding moet **stoppen** wanneer zij geen erkenning verwerven. Zorgwekkend is dat de meeste opleidingen met werkpunten uitvallen op criterium 2 (het curriculum van de opleiding sluit aan bij de meest recente ontwikkelingen in het vakgebied, houdt rekening met de ontwikkelingen in het werkveld en is maatschappelijk relevant) criterium 6 (de valide toetsing van het bereiken van de leerresultaten). M.a.w.: deze instellingen kunnen niet aantonen dat zij op een valide manier toetsen of de cursisten effectief deze leerresultaten behaald hebben. **Gelet op het feit dat de betrokken opleidingen studenten opleiden voor een functie in de gezondheidszorg, lijkt het van cruciaal belang dat de kwaliteit van de opleiding op een afdoende niveau zit.**

[1] De beoordelingscriteria zijn:
1. Leerresultaten opleiding
2. Curriculum opleiding én verband met werkveld
3. Kwaliteit van de leraren
4. Adequate en gemakkelijk toegankelijke voorzieningen en studiebegeleiding
5. Actieve rol in de onderwijsleeromgeving mogelijk, adequate studievoortgang
6. Beoordeling leerproces en behaalde leerresultaten
7. Verstrekken van volledige en gemakkelijk toegankelijke informatie over alle fasen van de studieloopbaan
8. Publiek toegankelijke informatie over de kwaliteit van de opleiding

4. Beslissing

Rekening houdend met het belang van een goede, kwaliteitsvolle opleiding Basisverpleegkunde in Vlaanderen, moeten we als Vlaamse Regering bekijken hoe het traject van de graduaatsopleiding Basisverpleegkunde verder kan lopen in het komende jaar en daarna. Het uitgangspunt daarbij moet zijn dat er in de toekomst op een voldoende fijnmazige wijze een voldoende aanbod aan kwaliteitsvolle opleidingen basisverpleegkunde in Vlaanderen moet kunnen blijven bestaan. Het scenario waarbij één of meerdere opleidingen de deuren moeten sluiten, is een scenario dat absoluut te vermijden is.

We bestudeerden hiervoor een aantal **mogelijke pistes**, namelijk

1 - de huidige structuur blijft behouden;
2 - de verantwoordelijkheid voor het kwaliteitsdossier wordt bij de hogescholen gelegd;
3 - een tweesporenmodel, met behoud van de erkende opleidingen in de scholen voor secundair onderwijs en een inkanteling van de overige opleidingen in de hogescholen;
4 - een integratie van de opleidingen in de hogeschool.

De **cruciale uitgangspunten** om tot een beslissing te komen zijn:

- we willen ervoor zorgen dat er kwaliteitsvolle graduaatsopleidingen basisverpleegkunde zijn, waarvan de kwaliteit ook duidelijk gecontroleerd kan worden;
- we willen dat de graduaatsopleidingen basisverpleegkunde voldoende fijnmazig worden aangeboden en dus de geografische spreiding voldoende gewaarborgd kan worden;
- we willen dat de impact op de kostprijs, voor studenten die financieel kwetsbaar zijn, niet disproportioneel verhoogd wordt.

Op basis van deze elementen beslist de Vlaamse Regering tot een integratie van de graduaatsopleiding basisverpleegkunde in de hogescholen.

Een inbedding in de hogeschool kan een grote meerwaarde betekenen door de mogelijkheden tot uitwisseling van de reeds aanwezige expertise met de bacheloropleiding. De mate van synergie tussen de hogeschool en de secundaire school verschilt op dit ogenblik namelijk sterk tussen de samenwerkingsverbanden. Daarnaast faciliteren we heroriënteerders en zalmtrajecten in de zorgopleidingen. Hogescholen kunnen dan de gehele leerladder aanbieden en het brugprogramma ook beter en aantrekkelijker maken.

De reputatie van de opleiding ten aanzien van de buitenwereld zal stijgen, doordat studenten zich een volwaardige student in het hoger onderwijs zullen voelen. De aantrekkelijkheid van het beroep zal daardoor toenemen, in het bijzonder voor niet-generatiestudenten die toch een aanzienlijk deel van de studentenpopulatie in deze richting uitmaken.

5. Gevolgen van de inbedding

a. Fijnmazigheid van het aanbod

Op veel van de vestigingen die er nu zijn voor de basisverpleegkunde is er ook een vestiging van een hogeschool. Bij meerdere samenwerkingsverbanden wordt de opleiding basisverpleegkunde al ingericht op de campus van de hogeschool. Om niet tot een verschraling van het aanbod te komen,

worden bij de inbedding de bestaande vestigingsplaatsen behouden. De vestigingen waar de opleiding nu wordt aangeboden maar waar de hogeschool geen onderwijsbevoegdheid heeft worden bij opgenomen in de betreffende artikels van de Codex Hoger Onderwijs.

b. Personeel

Wanneer de graduaatsopleiding basisverpleegkunde structureel wordt ingebed in de hogescholen, dan is het logisch dat ook de personeelsleden die nu via de school voor secundair onderwijs verbonden zijn aan deze opleidingen mee overgaan en personeelsleden van de hogescholen worden. De expertise van deze personeelsleden is immers cruciaal om het aanbod op een kwaliteitsvolle manier te blijven verzekeren. Uiteraard is het ook niet de bedoeling om de scholen na de inbedding van de opleiding op te zadelen met een sociaal passief.

Het is niet de eerste keer dat in het onderwijs een dergelijke overgang gebeurt: de integratie van de academische hogeschoolopleidingen in de universiteiten in 2013 ging gepaard met een overdracht van het personeel, en ook bij de overdracht van de hbo5-opleidingen van de centra voor volwassenenonderwijs (CVO) naar de hogescholen in 2019 werd dit voorzien.

Een specifieke regeling voor de graduaatsopleiding Basisverpleegkunde moet worden uitgewerkt, inclusief overgangs- en bewarende maatregelen. Het gaat om ongeveer 1.300 personeelsleden, van wie circa 81% vastbenoemd is. De rechtspositieregeling, salarisschalen en bekwaamheidsbewijzen verschillen tussen het secundair en het hoger onderwijs. Bij de verdere uitwerking moet daarom worden bepaald welke personeelsleden automatisch kunnen overgaan en voor welke personeelsleden een specifieke overgangsregeling of een uitdovend integratiekader nodig is. Daarbij moet ook rekening worden gehouden met de mogelijke budgettaire meerkost van de hogere salarisschalen in het hoger onderwijs. Voor bestuurs- en ondersteunend personeel is een automatische overgang minder evident, omdat hun opdracht doorgaans niet uitsluitend aan Basisverpleegkunde kan worden gekoppeld.

Een van die bewarende maatregelen kan een tijdelijke benoemingsstop zijn in de huidige opleiding binnen de secundaire scholen in functie van een optimale transitie. Een vaste benoeming in het secundair onderwijs gaat steeds in op 1 januari en steunt op een verplichte vacantverklaring door het schoolbestuur op basis van de vacante betrekkingen op 15 oktober van het voorgaande jaar. Hierop ingrijpen kan enkel via decretale weg. Vermits een procedure via decreet de nodige tijd vergt, betekent dit dat het invoeren van een tijdelijke benoemingsstop voor de huidige opleiding binnen de secundaire scholen ten vroegste realistisch is voor de vaste benoemingen vanaf 1 januari 2028. Dit kan geregeld worden via het onderwijsdecreet XXXVII of via een specifiek decreet.

c. Financiering

De financiering van de graduaatsopleiding basisverpleegkunde verloopt momenteel via het systeem van het secundair onderwijs. Voor de toekomstige financiering van de graduaatsopleiding Basisverpleegkunde aan de hogescholen wordt met de volgende elementen rekening gehouden:

- de financiering in het secundair onderwijs voor de opleiding gebeurde tot en met schooljaar 2024-2025 op basis van het aantal cursisten dat in een bepaald schooljaar was ingeschreven. Elke cursist genereerde per schooljaar 3,8 uren-leraar. Er waren 2 teldata per schooljaar, elke ingeschreven cursist telde dan voor een halve eenheid;
- vanaf schooljaar 2025-2026 wordt de financiering berekend op basis van het aantal studiepunten waarvoor cursisten zijn ingeschreven (voor de cursisten die de opleiding volgen op basis van

studiepunten in plaats van op basis van de modulaire structuur). Hierbij geldt de regel dat een cursist die 60 studiepunten opneemt telt als 'volledige eenheid', en genereert dus 3,8 uren-leraar.

Voor de berekening van het budget aan de hogescholen voor de komende jaren (waarbij academiejaren t-5/t-4 tot en met t-3/t-2 worden in aanmerking genomen voor de graduaatsopleidingen) kan er dus gebruik worden gemaakt van de gegevens uit het secundair onderwijs.

Hieronder volgt het resultaat van een raming van de kostprijs van de opleidingen verpleegkunde en basisverpleegkunde voor het schooljaar 2026-2027 in scholen voor secundair onderwijs:

Omkadering	€ 60.136.601,34
Globale Puntenenveloppe (GPE)	€ 4.360.646,15
Werking	€ 5.829.798,20
ICT-punten	€ 284.598,50
Totaal	**€ 70.611.644,20**

Bij de inkanteling wordt de financiering die de opleiding vandaag in het secundair onderwijs genereert, overgedragen aan de hogescholen. Het geraamde budget van €70,61 miljoen vormt hiervoor het uitgangspunt.

d. Studietoelage

Studenten in de graduaatsopleiding kunnen recht hebben op een schooltoeslag in het kader van het Groeipakket, uitbetaald door het Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Deze studenten moeten hier geen aanvraag voor doen, de uitbetalers ontvangen automatisch de inschrijvingsgegevens van AGODI. Een uitzondering zijn de studenten die ouder zijn dan 25 jaar en geen basisbedrag meer ontvangen. Deze studenten moeten wel een aanvraag indienen.

In 2024-2025 ontvingen 2.187 studenten een schooltoeslag, voor in totaal circa €4,1 miljoen. Bij een gelijkblijvend aantal rechthebbenden wordt de kost van studietoelagen geraamd op circa €4,6 miljoen. Door verschillen in de voorwaarden kan niet worden bepaald hoeveel huidige studenten hun recht zouden verliezen of verwerven.

e. Studiegeld

Een ander verschil voor de studenten is het moeten betalen van inschrijvingsgeld/studiegeld. Voor de graduaatsopleiding basisverpleegkunde is geen inschrijvingsgeld verschuldigd, de studenten van de andere graduaatsopleidingen betalen het gangbare studiegeld. Dit bedraagt tijdens het academiejaar 2025-2026:

	Vast bedrag	**Variabel bedrag per studiepunt**
Niet-beurstariefstudent	299 euro	14,30 euro
Bijna-beursstudent (tussentarief)	299 euro	5,2 euro
Beurstariefstudent (beurstarief)	136,50 euro	0 euro

Een student die een traject van 60 studiepunten opneemt en geen studietoelage ontvangt betaalt dus 1.157 euro, een beursstudent 136,5 euro.

f. Leerlingenbegeleiding/Studentenvoorzieningen

Elke school voor voltijds secundair onderwijs dient samenwerkingsafspraken te maken met een centrum voor leerlingenbegeleiding en een beleid op leerlingenbegeleiding te voeren. Voor dit tweede element krijgt een school geen 'gekleurde middelen'. Daarnaast worden de CLB apart gefinancierd.

Hogescholen ontvangen jaarlijks een sociale toelage voor de financiering van de studentenvoorzieningen. Het totale bedrag van deze toelage wordt onder de hogescholen verdeeld op basis van het aandeel van elke hogeschool in het totale aantal opgenomen studiepunten van alle hogescholen.

De studenten in een opleiding basisverpleegkunde, georganiseerd door een secundaire school, kunnen nu al toegang hebben tot de sociale voorzieningen van de hogeschool waarmee de betrokken secundaire school een samenwerkingsovereenkomst heeft gesloten. Bij de inbedding van de graduaatsopleiding basisverpleegkunde in de hogescholen zullen deze studenten op dezelfde manier moeten worden behandeld als de andere studenten. Dit betekent dat er meer studenten beroep zullen doen op de studentenvoorzieningen en er zou een verschuiving van de aandelen tussen de hogescholen kunnen gebeuren. Daarnaast zullen er in totaal meer studiepunten worden opgenomen.

De middelen voor de studentenvoorzieningen (STUVO) voor de hogescholen bedroegen in het begrotingsjaar 2025 €36.507.772 voor 157.491 hogeschoolinschrijvingen in 2024-2025 of 232 euro/hogeschoolinschrijving, of 4,98 euro per opgenomen studiepunt (OSTP). De betrokken studenten vertegenwoordigen een geraamde STUVO-financieringsbehoefte van €1,57 miljoen per jaar. Indien geen bijkomende middelen worden voorzien, wordt de bestaande STUVO-enveloppe over meer studenten verdeeld.

g. Screening regelgeving

De graduaatsopleiding basisverpleegkunde is een opleiding met een speciaal statuut, doordat deze tot het hoger onderwijs behoort maar door een school voor secundair onderwijs wordt ingericht. Hierdoor wordt in regelgeving vaak een uitzondering gemaakt voor deze opleiding. Een grondige screening van de regelgeving – ook van andere beleidsdomeinen – zal noodzakelijk zijn om de graduaatsopleiding basisverpleegkunde te beschouwen net zoals de andere graduaatsopleidingen.

6. Verdere stappen en timing

Najaar 2026	Voorbereiding traject overgang en inkanteling, samen met de betrokken instellingen, op het vlak van regelgeving, financiering, personeel, ...
Voorjaar 2027	Voorontwerp van decreet en invoeren benoemingsstop vanaf 1/1/2028
Voorjaar 2028	Definitieve goedkeuring decreet
1 september 2028	Inwerkingtreding: inbedding in de hogescholen van de graduaatsopleiding basisverpleegkunde.

7. BESLUIT

De Vlaamse Regering beslist:

1° in te stemmen met de onderhavige non-paper;
2° het regelgevend kader uit te werken waarmee in de volledige inkanteling van de graduaatsopleiding basisverpleegkunde in de hogescholen voorzien wordt tegen de start van het academiejaar 2028-2029.